

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

28. september 2004*

Kohtuasjas T-310/00,

MCI, Inc., varem MCI WorldCom, Inc., ning seejärel WorldCom, Inc., asukoht Ashburn, Virginia (Ameerika Ühendriigid), esindajad: esialgu K. Lasok, QC, advokaat J.-Y. Art ja advokaat B. Hartnett, seejärel K. Lasok, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: W.-D. Plessing ja B. Muttelsee-Schön,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: esialgu P. Oliver, P. Hellström ja L. Pignataro, seejärel P. Oliver ja P. Hellström, keda abistas *barrister* N. Khan, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

keda toetab

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues ja F. Million, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astujad,

mille esemeks on taotlus tühistada komisjoni 28. juuni 2000. aasta otsus 2003/790/EÜ, millega teatud koondumine tunnistati kokkusobimatuks ühisturu ja EMP lepinguga (juhtum COMP/M.1741 — MCI WorldCom/Sprint) (ELT 2003, L 300, lk 1),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. Pirrung, kohtunikud A. W. H. Meij ja N. J. Forwood,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. märtsi 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja menetlus komisjonis

- 1 Nii MCI, Inc., varem MCI WorldCom, Inc., seejärel WorldCom, Inc. (edaspidi „WorldCom”) kui ka Sprint Corp. (edaspidi „Sprint”) on maailmatasemel telekommunikatsiooniettevõtjad, kelle registrijärgne asukoht on Ameerika Ühendriikides. 1999. aastal oli WorldComi kogukäive ligi 37 miljardit USA dollarit ning Sprinti kogukäive ligi 17 miljardit USA dollarit. Kuni hiljutise ajani tegutses Sprint Euroopas täielikult või suures osas Global One'i vahendusel, mis on Sprinti, Deutsche Telekom ja France Télécomi 1995. aastal loodud ühissettevõtja.

- 2 WorldCom ja Sprint allkirjastasid 4. oktoobril 1999 ühinemiskokkuleppe ja -kava, mis vastab nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4064/89 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT L 395, lk 1, parandused EÜT 1990, L 257, lk 13, ELT eriväljaanne 08/01, lk 31, tühistatud nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40)) artikli 3 lõike 1 punkti a määratlusele koondumisest. See ühinemine tuli teostada Sprinti aktsiate vahetamisega WorldComi aktsiate vastu summas, mille esialgseks väärtuseks loeti 127 miljardit USA dollarit.

- 3 20., 26. ja 28. oktoobri 1999. aasta kirjadega teavitasid WorldCom ja Sprint komisjoni sellest kokkuleppest, andes talle teada põhjustest, miks nende arvates ei olnud asjaomane koondumine määruse nr 4064/89 artikli 1 tähenduses ühenduse seisukohast oluline, ja et seega ei tulnud sellest komisjonile nimetatud määruse alusel teatada. Nad väitsid eeskätt seda, et kuna Sprintil oli WorldComi suhtes võetud lepinguline kohustus lõpetada oma osalus Global One'is enne ühinemise toimumist, siis ei peaks määruse nr 4064/89 artikli 5 tähenduses Sprinti aastakäibe hulka lugema tema osa Global One'i käibes.
- 4 Komisjon vaidles 29. oktoobril 1999 sellele seisukohale vastu ja teatas huvitatud isikutele, et ta peab arvesse võtma Sprinti osa Global One'i käibes, mille tagajärjel ta järeldas, et kavatsetav koondumine oli ühenduse seisukohast oluline. Ta väitis, et käibe arvutamine, et kindlaks määrata, kas koondumine on ühenduse seisukohast oluline, peab toimuma ühinemiskokkuleppe allkirjastamise kuupäeval ja seoses sellel kuupäeval eksisteerinud olukorraga või hiljemalt teavitamiskohustuse tekkimise kuupäeva seisuga. Komisjoni arvates saab teatud tegevuse arvele kirjutatavat käivet lahutada üksnes siis, kui teatatud kokkuleppega kaasneb edasilükkav tingimus, mille kohaselt tuleb tegevus üle anda, või kui tegevus anti üle raamatupidamise sulgemise ja lõpliku ühinemiskokkuleppe allkirjastamise vahel. Komisjon leidis, et käesolevas asjas ei olnud olukord selline.
- 5 10. jaanuari 2000. aasta kirjas (edaspidi „teatis“), mille komisjon sai kätte 11. jaanuaril, teatasid WorldCom ja Sprint (edaspidi „teatist esitavad osalised“) ühiselt oma koondumiskavast kooskõlas määruse nr 4064/89 artikli 4 lõikega 1, „ilma et see mõjutaks osaliste seisukohta seoses Global One'i käibe Sprintile omistamise pädevusküsimustega“.
- 6 Sprint sõlmis 21. jaanuaril 2000 ametliku kokkuleppe Deutsche Telekom ja France Télécomiga, mille kohaselt ta lahkus Global One'ist.

- 7 Teatist esitavad osalised informeerisid komisjoni 2. veebruaril 2000 sellest kokkuleppest ja pakkusid välja, et nad võtavad määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 2 tähenduses kohustuse, mille kohaselt pidi Sprint tegema kõik tema võimuses oleva, et ilma põhjendamata viivitusega lõpetada oma osalus Global One'is ja vahepealsel ajal mitte mingil moel osaleda Global One'i igapäevases juhtimises. Teatist esitavad osalised saatsid 10. veebruaril 2000 komisjonile memorandumi oma seisukohtadega sellest, millist mõju omaks Sprinti lahkumine Global One'ist asjaomaste turgude konkurentsistruktuurile, märkides ära põhjused, miks on neil õigus see teatis tagasi võtta.
- 8 Kuna komisjon leidis, et väljapakutud võetav kohustus oli ebapiisav, et kõnealune koondumine kuulus määruse nr 4064/89 kohaldamisalasse ja et esinesid tõsised kahtlused seoses selle kooskõlaga ühisturuga, siis otsustas ta 21. veebruaril 2000 algatada määruse nr 4064/89 artikli 6 lõike 1 punkti c alusel menetluse. Komisjon tuvastas kolm turgu, mille suhtes koondumine tekitas konkurentsiprobleeme: „kõrge tasemega või üldine Interneti-ühendus”, ülemaailmsed telekommunikatsiooniteenused ja rahvusvaheline kõnetelefoniteenus.
- 9 Pärast vastuseid mitmele määruse nr 4064/89 artikli 11 alusel esitatud infonõudele saatis komisjon teatist esitavatele osalistele 3. mail 2000 vastuväiteteatise komisjoni 1. märtsi 1998. aasta määruse (EÜ) nr 447/98 nõukogu määruses (EMÜ) nr 4064/89 ette nähtud teatiste, tähtaegade ja ärakuulamiste kohta (EÜT L 61, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 284, edaspidi „kohaldamismäärus”, mis on tühistatud komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 802/2004, millega rakendatakse määrust nr 139/2004 (ELT L 133, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 88)) artikli 12 lõike 2 tähenduses, märkides selles, et kavatsetav koondumine tooks kaasa turgu valitseva seisundi tekke teatist esitavate osaliste kasuks või WorldComi turgu valitseva seisundi tugevdamise kõrge tasemega Interneti-ühenduse turul ning rahvusvahelistele ettevõtjatele telekommunikatsiooniteenuste pakkumise maailmaturul. Teatist esitavad osalised vastasid vastuväiteteatisele 22. mail 2000.

- 10 Pärast mitmeid kohtumisi, milles uuriti võimalikke heastavaid meetmeid, esitasid teatist esitavad osalised komisjonile 8. juuni 2000. aasta kirjas määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 2 ja kohaldamismääruse artikli 18 lõike 2 alusel võetud („heastavate meetmete“) kohustuse Sprinti Interneti-alase tegevuse lõpetamise kohta.

- 11 Komisjon kutsus 5. juunil 2000 kokku ettevõtjate koondumist käsitleva nõuandekomitee, mis on asutatud määruse nr 4064/89 artikli 19 alusel. See komitee sai kokku 22. juunil 2000 ja esitas samal päeval oma arvamuse.

- 12 Komisjoni konkurentsiküsimuste eest vastutav liige Monti sõitis 26. juunil 2000 Washingtoni (Ameerika Ühendriigid), et kohtuda Department of Justice'i (justiitsministeerium, edaspidi „DoJ“) esindajatega. Ta teatas seal ühe pressikonverentsi käigus, et ta soovib komisjonil kavandatud koondumine ära keelata.

- 13 Teatist esitavad osalised saatsid 27. juunil 2000 komisjonile faksiga kaks kirja, mis jõudsid kohale samal päeval ja milles teatati ametlikult ühest küljest 8. juunil 2000 esitatud pakutud kohustuse tagasivõtmisest ja teisest küljest 11. jaanuaril 2000 esitatud teatise tagasivõtmisest. Teises kirjas oli järgmine deklaratsioon:

„Osalistel ei ole enam kavatsust viia läbi koondumiskava teatises esitatud vormis. Juhul, kui osalised kavatsevad tulevikus oma tegevused mõnes teises vormis ühendada, esitavad nad koondumiste valdkonnas kehtivatele seadustele vastavas vormis teatised.”

14 Samal päeval esitas DoJ ametlikult District Court of Columbia'le (Columbia piirkonnakohus) kaebuse WorldComi ja Sprinti vastu, et see kohus tuvastaks, et nende ettevõtjate ühinemiskava rikkus seadust Clayton Antitrust Act, 1914 (Claytoni 1914. aasta monopolidevastane seadus), ja et antaks püsiv keeld neile kahele ettevõtjale kõnealust koondumist ellu viia. See kaebus tugines konkurentsivastasele mõjule, mis sellel kokkuleppel näis olevat Interneti-võrgu baasteenuste osutamise turul ning ka mitmel teisel turul.

15 Samuti avaldas Sprint 27. juunil 2000 oma kodulehel DoJ algatatud kohtumenetluse kohta pressiteate, mis lõppes järgmiste sõnadega:

„Sprint loodab, et see ühinemistehing saab mõistliku lahenduse. Avalikkusele on sellest tekkivad eelised liiga suured, et nimetatud tehingust loobuda.”

16 Samal päeval avaldas ABC News'i veebileht järgmise kommentaari:

„[...] kahe ettevõtja avaldused näivad viitavat sellele, et nad ei ole täielikult loobunud kavandatud hiidkoondumisest, mille väärtus on 128 miljardit dollarit. WorldComi pressiesindaja Peter Lucht ei soovinud öelda, kas nad on oma pakkumise lõpetanud. Lucht märkis: „Asi on endiselt arutusel Ühendriikide ametiasutustes”.”

- 17 Komisjon võttis eeskätt määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 3 alusel 28. juunil 2000 vastu otsuse 2003/790/EÜ, millega koondumine tunnistati kokkusobimatuks ühisturu ja EMP lepinguga (juhtum COMP/M.1741 — MCI WorldCom/Sprint) (ELT 2003, L 300, lk 1, edaspidi „vaidlustatud otsus“).
- 18 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 410 sedastas komisjon, et kavandatav koondumine „tooks kaasa kas koondumise tulemusel loodava ettevõtja turgu valitseva seisundi tekkimise või MCI WorldComi turgu valitseva seisundi tugevdamise [kõrge tasemega] või üldise Interneti-ühenduse turul, mis takistab märkimisväärselt konkurentsi ühisturul ühinemismääruse artikli 2 lõike 3 tähenduses”. Seevastu otsustas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 302 „enam mitte esitada vastuväiteid seoses ülemaailmsete telekommunikatsiooniteenuste turuga”. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 303–315 loobus komisjon ka vastuväidetest seoses rahvusvahelise kõnetelefoniteenuste turuga.
- 19 Vaidlustatud otsus toimetati osalistele samal päeval kätte.
- 20 Teatist esitavad osalised andsid 13. juulil 2000 pressiteadete kaudu teada, et arvestades DoJ vastuseisu, loobuvad nad oma ühinemislepingust.

Menetlus

- 21 Hageja esitas käesoleva hagi Esimese Astme Kohtu kantseleis 27. septembril 2000 registreeritud hagiavaldusega.

- 22 Esimese Astme Kohus (esimene koda) palus hagejal repliigis võtta seisukoht selles, kas Esimese Astme Kohtu 25. märtsi 1999. aasta otsuse kohtuasjas T-102/96: *Gencor v. komisjon* (EKL 1999, lk II-753) ja 15. detsembri 1999. aasta otsuse kohtuasjas T-22/97: *Kesko v. komisjon* (EKL 1999, lk II-3775) valguses on tal endiselt huvi menetlust algatada, arvestades koondumiskava lõplikku hülgamist DoJ sekkumise tagajärjel. Hageja täitis selle nõude ning komisjon võttis samuti selles küsimuses oma vasturepliigis seisukoha.
- 23 Esimese Astme Kohtu esimese koja presidendi 16. mai 2001. aasta määrusega lubati Saksamaa Liitvabariigil ja Prantsuse Vabariigil menetlusse astuda vastavalt hageja ja komisjoni nõuete toetuseks.
- 24 WorldCom ja suurem osa tema tütarettevõtjatest Ameerika Ühendriikides esitasid 21. juulil 2002 U.S. Bankruptcy Code'i (USA pankrotiseadustik) 11. peatüki tähenduses vabatahtliku saneerimistaotluse Bankruptcy Court for the Southern District of New York'ile (New Yorgi lõunapiirkonna pankrotikohus).
- 25 Esimese Astme Kohtu kantselei 4. oktoobri 2002. aasta kirjas paluti hagejal võtta seisukoht käimasolevate sündmuste mõju kohta menetluse jätkamisele Esimese Astme Kohtus; märkida, kas tal on endiselt huvi taotleda vaidlustatud otsuse tühistamist eespool punktis 22 Esimese Astme Kohtu poolt viidatud kohtuotsuste *Gencor v. komisjon* ja *Kesko v. komisjon* märgitud kriteeriumide alusel; täpsemalt, märkida, kas ta arvab, et tal on mingigi võimalus tulevikus teostada vaidlustatud otsuses ühisturuga kokkusobimatuks kuulutatud koondumine või ükskõik milline sarnane tehing juhul, kui see otsus vastavalt hagi nõuetele tühistatakse; esitada U.S. Bankruptcy Code'i 11. peatüki tähenduses äriplaan (*business plan*), niipea kui võlausaldajad sellega nõustuvad ning pädev Ameerika kohus selle heaks kiidab. Hageja täitis need nõuded 21. oktoobri 2002., 2. mai 2003., 9. juuli 2003., 17. detsembri 2003. ja 11. märtsi 2004. aasta kirjadega.

- 26 Kuna uue kohtuaasta alguses muudeti kodade koosseisu ja ettekandja-kohtunik määrati teise kotta, siis määrati ka käesolev asi teisele kojale.
- 27 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (teine koda) avada suulise menetluse ja korralda esiteks kohtuistung, mis oleks täielikult pühendatud vastuvõetavuse, menetluse algatamise huvi ja komisjoni pädevuse võtta vastu vaidlustatud otsus küsimustele.
- 28 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 30. märtsi 2004. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

- 29 Hageja, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

30 Komisjon, keda toetab Prantsuse Vabariik, palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata;

- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Hagi vastuvõetavus

Poolte argumendid

31 Hageja rõhutab esiteks oma repliigis, et nimelt vastusena Monti avaldustele 26. juuni 2000. aasta pressikonverentsil (vt eespool punkt 12) võtsid teatist esitavad osalised järgmisel päeval tagasi oma teatise ja teavitasid komisjoni ametlikult sellest, et nad loobusid teatatud kujul koondumisest. Hageja rõhutab seoses 27. juunil 2000 DoJ poolt District Court of Columbia's algatatud menetlusega (vt eespool punkt 14), et sellel puudusid erinevalt 28. juunil 2000 vastu võetud vaidlustatud otsusest siduvad õiguslikud tagajärjed. Hageja arvates on seetõttu ebatäpne väita, nagu oleks koondumiskavast loobunud DoJ „sekkumise tagajärjel”.

32 Seejärel väidab hageja, et tal on huvi taotleda vaidlustatud otsuse tühistamist eespool punktis 22 Esimese Astme Kohtu poolt viidatud kohtuotsustes *Gencor v. komisjon* (punktid 41–45) ja *Kesko v. komisjon* (punktid 57–64) märgitud kriteeriumide

alusel. Sellega seoses märgib ta eeskätt, et teatist esitavad osalised loobusid koondumiskavast, kui oli ilmselge, et komisjon kavatseb koondumise ühisturuga kokkusobimatuks kuulutada. Asjaolu, et komisjoni hinnang avalikustati enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ja et teatist esitavad osalised tegutsesid heauskselt enne selle otsuse ametlikku vastuvõtmist, ei võta hagejalt huvi taotleda selle otsuse tühistamist.

- 33 Viitega Euroopa Kohtu 23. aprilli 1986. aasta otsusele kohtuasjas 294/83: *Les Verts v. parlament*, EKL 1986, lk 1339, punkt 23) toob hageja esile oma põhiõiguse kohtulikule kaitsele, mis on esitatud nii EÜ asutamislepingus kui ka määruse nr 4064/89 artiklites 16 ja 21. Ta viitab eelkõige asjaolule, et õigusriigi põhimõttel rajanevas ühenduses ei saa komisjoni määruse nr 4064/89 järgse kaalutusõiguse tõhusat kohtulikku kontrolli mingil moel mõjutada teistes kohtutes toimuvad kohtumenetlused, eriti kui käesolevas asjas oli vaidlustatud otsus ainus õiguslik takistus kavandatud koondumisele.

- 34 Vastusena Esimese Astme Kohtu 4. oktoobri 2002. aasta küsimustele (vt eespool punkt 25) kinnitas hageja oma 21. oktoobri 2002. aasta märkustes sisuliselt, et temale U.S. Bankruptcy Code'i 11. peatükiga antud kaitsele ei ole mingit õiguslikku tagajärge käesolevale hagile; et tal on veelgi suurem huvi kui enne vaidlustatud otsuse tühistamise suhtes eespool punktis 22 Esimese Astme Kohtu poolt viidatud kohtuotsuste *Gencor v. komisjon* ja *Kesko v. komisjon* märgitud kriteeriumide alusel; ja ennekõike, et struktuurilise ülevõimsuse, nõudluse vähenemise ja teiste alates 2000. aastast telekommunikatsioonisektoris ilmnunud probleemide tõttu on tal nüüd veelgi paremad võimalused kui enne teostada vaidlustatud otsuses ühisturuga kokkusobimatuks kuulutatud koondumine või muu sarnane tehing, kui see otsus vastavalt hagi nõuetele tühistatakse.

- 35 Hageja mainis oma 2. mai 2003. aasta täiendavates märkustes, et U.S. Bankruptcy Court peaks peagi heaks kiitma tema lõpliku saneerimiskava ja et ta loodab lõpetada U.S. Bankruptcy Code'i 11. peatüki järgse menetluse 2003. aasta kolmandas kvartalis. Ta kinnitab, et saneerimismenetluse lõpetamisel ei ole mingit mõju tema huvile käesolev kohtuvaidlus kiirelt lahendada ega ka hagi rahuldavast kohtuotsusest tuleneda võivatele õigustele.
- 36 Oma 9. juuli 2003., 17. detsembri 2003. ja 11. märtsi 2004. aasta täiendavatele märkustele lisas hageja juurde koopia vastavalt U.S. Bankruptcy Court'i 7. juuli 2003. aasta määrusest, milles kiideti heaks ettepanek lõplikust kokkuleppest U.S. Securities and Exchange Commission'iga (USA finantsinspektsioon); koopia sama kohtu 31. oktoobri 2003. aasta määrusest, milles kiideti heaks tema 21. oktoobri 2003. aasta ümberkorralduskava, ja koopia sama kohtu 25. veebruari 2004. aasta määrusest, milles pikendati hagejale antud tähtaega tema ümberkorralduskavas ette nähtud teatud tingimuste täitmiseks.
- 37 Komisjon märgib vasturepliigis, et eespool punktis 22 viidatud kohtuotsustes Gencor v. komisjon ja Kesko v. komisjon omistas Esimese Astme Kohus märkimisväärse tähtsuse faktilistele asjaoludele, mille esinemise ajal hagiavaldus esitati ja mille esinemise käigus koondumiskavast loobuti.
- 38 Ta rõhutab, et eespool punktis 22 viidatud kohtuotsuses Gencor v. komisjon (punkt 45) märkis Esimese Astme Kohus, et koondumise aluse kadumine ei olnud „iseenesest” selline asjaolu, mis välistaks kõnealuse otsuse seaduslikkuse kontrolli. Esimese Astme Kohus täpsustas selle kinnituse tähendust eespool punktis 22 viidatud kohtuotsuses Kesko v. komisjon (punktid 61–64), järeldades pärast seda, kui ta oli uurinud põhjuseid, miks hageja loobus kavandatud tehingust, et see loobumine ei olnud vabatahtlik, vaid oli otseselt põhjustatud vaidlustatud otsusest, ja et seetõttu tuleb hagi tunnistada vastuvõetavaks.

39 Komisjon järeldeb sellest, et põhjused, miks teatist esitavad osalised loobusid oma koondumiskavast, võivad koostoimes teiste asjaoludega viia selleni, et Esimese Astme Kohus peab lõpetama asja käsitlemise. Ta väidab, et kui teatist esitavad osalised võtsid selle otsuse vastu põhjustel, mis ei ole vaidlustatud otsusega seotud, võib sellest mõistlikult järeldebada, et menetluse tulemus ei huvita hagejat piisavalt, nii et tema hagi tuleks tunnistada vastuvõetamatuks.

40 Käesolevas asjas kinnitasid nii WorldCom kui ka Sprint ise selgelt, et nad loobusid koondumiskavast põhjustel, mis ei ole vaidlustatud otsusega seotud. Tegelikult ilmneb nende avaldustest, et nad loobusid sellest kavast üksnes DoJ vastuseisu tõttu. Komisjon viitab konkreetset järgmisele väljavõttele nii hageja kui Sprinti 13. juulil 2000 avaldatud pressiteatest (vt eespool punkt 20):

„Äriühingud [WorldCom ja Sprint] on üksmeelel, et tingimused, mille [DoJ] lõpuks kehtestas, kahjustaksid koondumisest tulenevaid kliendi- ja rahalisi eeliseid. Kuna [DoJ] kinnitas, et ta ei oleks valmis koondumist puudutavate teooriate alusel kohtusse minema enne järgmist aastat, siis otsustasid ettevõtjad, et aktsionäride, klientide ja töötajate huvides on loobuda pikaleveniva menetluse algatamisest.”

41 Neil tingimustel ei ole hagejal alust väita, et koondumiskavast loobumise otsuse aluseks ei olnud DoJ kaebus District Court of Columbia's, sest nimetatud otsusel ei ole siduvat mõju.

42 Komisjon järeldeb, et koondumiskavast loobumine ei olnud mingil juhul vaidlustatud otsuse otsene tagajärg, et eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Kesko v. komisjon ei ole käesolevas asjas asjakohane ja et hagi tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

- 43 Komisjon märgib lisaks, et eespool punktis 22 viidatud kohtuotsuses Kesko *v.* komisjon (punkt 55) uuris Esimese Astme Kohus küsimust, kas koondumiskava oli hagi esitamise hetkel endiselt päevakohane, et kindlaks määrata, kas eksisteerib eelnev ja põhjendatud huvi vaidlustatud otsuse tühistamiseks. Käesolevas asjas loobuti aga koondumiskavast juba 2000. aasta juulis, s.t tunduvalt enne hagiavalduse esitamist 27. septembril 2000.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 44 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetav üksnes siis, kui tal on huvi vaidlustatud meetme tühistamise suhtes. Selline huvi eeldab, et vaidlustatud meetmel endal võivad olla õiguslikud tagajärjed (vt Euroopa Kohtu 24. juuni 1986. aasta otsus kohtuasjas 53/85: AKZO Chemie *v.* komisjon, EKL 1986, lk 1965, punkt 21; Esimese Astme Kohtu 14. septembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-480/93 ja T-483/93: Antillean Rice Mills jt *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-2305, punktid 59 ja 60 ning viidatud kohtupraktika, ja 20. juuni 2001. aasta otsus kohtuasjas T-188/99: Euroalliages *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-1757, punkt 26), või teise vormeli kohaselt, et hagi tulemusel võib selle esitanud pool saada mingit kasu (Euroopa Kohtu 13. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-174/99 P: parlament *v.* Richard, EKL 2000, lk I-6189, punkt 33, ja 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores *v.* nõukogu, EKL 2002, lk I-6677, punkt 21).
- 45 Mis puudutab asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid (Euroopa Kohtu 28. novembri 1985. aasta otsus kohtuasjas 19/85: Grégoire-Foulon *v.* parlament, EKL 1985, lk 3771; 7. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 108/86: D.M. *v.* nõukogu ja majandus- ja sotsiaalkomitee, EKL 1987, lk 3933; Esimese Astme Kohtu 18. veebruari 1993. aasta otsus kohtuasjas T-45/91: Mc Avoy *v.* parlament, EKL 1993, lk II-83, punkt 22), siis võib ühenduse kohus neid omal algatusel arvesse võtta (Euroopa Kohtu 19. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-19/93 P: Rendo jt *v.* komisjon, EKL 1995, lk I-3319).

- 46 Määruse nr 4064/89 kohaldamisala kohta leidis Esimese Astme Kohus eespool punktis 22 viidatud kohtuotsuses *Gencor v. komisjon* (punktid 41–45), et kavandatud koondumise osaliseks oleval ettevõtjal säilib huvi menetlust algatada, et taotleda komisjoni otsuse tühistamist, millega koondumine kuulutati kokkusbimatuks ühisturuga, isegi kui selle koondumise lepingulise aluse kadumise tõttu ei saa koondumist enam teostada ka siis, kui Esimese Astme Kohus teeks hagejale soodsa otsuse. Esimese Astme Kohus võttis eeskätt arvesse sellise otsuse tühistamise praeguseid ja tulevasi õiguslikke tagajärgi EÜ artikli 233 alusel ning määruse nr 4064/89 alusel komisjoni võetud meetmete kohtuliku kontrolli nõuet.
- 47 Kohaldades neid põhimõtteid juhtumile, kus kavandatud koondumisest loobuti, lisas Esimese Astme Kohus eespool punktis 22 viidatud kohtuotsuses *Kesko v. komisjon* (punktid 61–65), et kui juhtumi asjaoludest ilmneb, et see loobumine ei olnud vabatahtlik, vaid komisjoni otsuse „otsene tagajärg”, siis säilib asjaomasel ettevõtjal huvi menetlust algatada.
- 48 Vastupidi komisjoni väidetele (vt eespool punkt 43) ei saa seda kohtupraktikat piirata vaid olukordadele, kus koondumisest loobumine toimus pärast hagi esitamist Esimese Astme Kohtule. See kohtupraktika tugineb kaalutlusele, et komisjoni otsust täitev ettevõtja ei kaota mingil juhul huvi menetlust alustada, et taotleda selle otsuse tühistamist (eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus *Kesko v. komisjon*, punkt 59). Selline kohustus on otsusest endast lahutamatu, nagu ilmneb EÜ artikli 249 neljandast lõigust. See kohustus eksisteerib seega juba enne hagi esitamist ja sellest täiesti sõltumatult; asjaolu, et hagi esitamisel puudub akti peatav mõju, õigustab muuhulgas seda, et menetluse keskmeks olevast tehingust loobumise korral säilib huvi menetlust algatada (Euroopa Kohtu 19. septembri 1985. aasta otsus liidetud kohtuasjades 172/83 ja 226/83: *Hoogovens Groep v. komisjon*, EKL 1985, lk 2831, punkt 19).

- 49 Käesolevas asjas ei saa koondumise lepingulise aluse kadumine pärast teatist esitavate osaliste koondumiskavast loobumist olla iseenesest asjaolu, mis välistaks vaidlustatud otsuse seaduslikkuse kontrolli.
- 50 Käesolevat asja saab siiski kahes aspektis eristada eespool punktis 22 viidatud kohtuotsustest *Gencor v. komisjon* ja *Kesko v. komisjon*. Esiteks, kuigi komisjon seda väidet osaliselt vaidlustas, väitis hageja ise, et asjaomasest koondumisest loobuti alates 27. juunist 2000, st juba enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. Teiseks väidab komisjon, et see loobumine on tingitud DoJ vastuseisust, mitte aga komisjoni tegevusest. Seega tõusetub nii esimese kui teise aspekti juures küsimus, mil määral võib koondumisest loobumist lugeda vaidlustatud otsuse „otseseks tagajärjeks” eespool punktis 22 viidatud kohtuotsuse *Kesko v. komisjon* tähenduses ja mis on sellise eristamise võimalikud tagajärjed hageja huvile käesolevas asjas menetlust algatada.
- 51 Neist kahest esimese aspekti juures tuleb meenutada, et 27. juuni 2000. aasta kirjas kuulutasid teatist esitavad osalised komisjonile ametlikult, et nad võtavad tagasi oma teatise ja et neil ei ole „enam kavatsust viia läbi koondumiskava teatises esitatud vormis”.
- 52 Esimese Astme Kohus märgib kõigepealt, et see avaldus järgnes vahetult Monti poolt 26. juunil 2000 ajakirjandusele antud kommentaaridele, millest ilmneb, et ta kavatses soovitada komisjonil keelata kavandatud koondumine, ja teiseks, et selle avalduse eesmärk oli ilmselgelt vältida vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, mis oli kavandatud komisjoni 28. juuni 2000. aasta koosoleku päevakorda.

- 53 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 12 keeldus komisjon arvestamast seda avaldust kui teatatud ühinemiskokkuleppe ametlikku tagasivõtmist. Seetõttu leidis komisjon, et tal on pädevus seda kokkulepet uurida, vaatamata kõnealuse avalduse sisule.
- 54 Esimese Astme Kohus leiab, et need kaalutlused on iseenesest piisavad, et õigustada hageja huvi menetlust algatada, et taotleda temale adresseeritud otsuse tühistamist, mille vastuvõtmist ta asjata üritas takistada, teatades ametlikult, et ta loobus otsuse esemeks olevast koondumisest. Sellega seoses tuleb märkida, et tühistamismõude toetuseks hageja esitatud üks peamistest väidetest käsitleb seda, et komisjonil puudus pädevus vaidlustatud otsus vastu võtta pärast seda, kui hageja võttis teatise 27. juunil 2000 tagasi.
- 55 Tuleb lisada, et seni, kuni jääb jõusse vaidlustatud otsus, millele kohaldub kehtivuse presumptsioon kuni selle tühistamiseni ühenduse kohtu poolt (Euroopa Kohtu 1. aprilli 1982. aasta otsus kohtuasjas 11/81: Dürbeck v. komisjon, EKL 1982, lk 1251, punkt 17), on hagejal seaduslik takistus Sprintiga ühinemisele vähemalt teatistes esitatud vormis ja tingimustel, juhul kui ta seda tulevikus sooviks.
- 56 Asjaolu, et hagejal tingimata seda kavatsust ei ole või et ta seda võib-olla ellu ei vii, on sellega seoses täiesti subjektiivne asjaolu, mida ei saa arvesse võtta, kui hinnatakse tema huvi menetlust algatada, et tühistataks akt, mis vaieldamatult tekitab kohustuslikke õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad hageja huvisid, muutes oluliselt tema õiguslikku olukorda (Euroopa Kohtu 11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: IBM v. komisjon, EKL 1981, lk 2639, punkt 9; 31. märtsi 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-68/94 ja C-30/95: Prantsusmaa jt v. komisjon, EKL 1998, lk I-1375, punkt 62; Esimese Astme Kohtu 4. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-87/96: Assiucurazioni Generali ja Unicredito v. komisjon, EKL 1999, lk II-203, punkt 37, ja 22. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-125/97 ja T-127/97: Coca-Cola v. komisjon, EKL 2000, lk II-1733, punkt 77).

- 57 Seega tuleb järeldada, et hageja on tõendanud piisavat huvi jätkata menetlust vaidlustatud otsuse tühistamiseks, isegi kui ta tegelikult loobus asjaomasest koondumisest otsuse vastuvõtmisele eelnenud päeval, nagu ta ise väidab.
- 58 Mis puudutab eespool punktis 50 mainitud kahest aspektist viimast, siis on tõsi, et teatise ametlik tagasivõtmine ja „teatises esitatud vormis” koondumisest loobumine, mille kohta teatist esitavad osalised saatsid faksi komisjoni „Ettevõtjate koondumiste kontrolli” töörühmale Brüsselis 27. juunil 2000 kell 17.25 (vt hagi lisa 3, lk 185), langes nii kuupäeva kui ka ajavahet arvestades kellaja poolest kokku Washingtonis 27. juuni 2000. aasta hommikul DoJ avaldatud teatega District Court of Columbia’sse kohtusse pöördumise kohta (vaata kostja vastuse lisad 1 ja 11). Lisaks on teatist esitavate osaliste endi sõnul (vt eespool punktis 40 viidatud 13. juuli 2000. aasta pressiteade) koondumiskavast lõplik loobumine tingitud DoJ algatatud menetlusest District Court of Columbia’s.
- 59 Siiski, isegi kui DoJ vastuseis oleks olnud teatist esitavatele osalistele määravaks, et loobuda kõnealusest koondumisest, on vaidlustatud otsus, nagu hageja õigustatult märgib, hetkel ainus olemasolev ja kindel õiguslik takistus selle tehingu tegemisele, juhul kui teatist esitavad osalised tahaksid uuesti ühineda teatises esitatud vormis ja tingimustel, kuna DoJ algatatud menetlus District Court of Columbia’s ei jõudnud keelu kuulutamiseni ja DoJ lõpetas selle vabatahtlikult 13. juulil 2000.
- 60 Lisaks ei saa välistada, et teatist esitavad osalised oleksid otsustanud end District Court of Columbia’s kaitsta, kui komisjon ei oleks omalt poolt vaidlustatud otsust vastu võtnud.

- 61 Neil tingimustel ja arvestades põhimõtet, mille kohaselt õigusriigi põhimõttel rajanevas ühenduses tuleb seaduslikkuse järgimine nõuetekohaselt tagada (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-496/99 P: komisjon v. CAS Succhi di Frutta, EKL 2004, lk I-3801, punkt 63), leiab Esimese Astme Kohus, et käesolev juhtum ei erine piisavalt nendest, mis on aluseks eespool punktis 22 viidatud kohtuotsustele Gencor v. komisjon ja Kesko v. komisjon, et õigustada erinevat lahendust seoses hinnanguga hageja huvile algatada menetlus hagi esitamise hetkel.
- 62 Mis puudutab asjaolusid, mis võisid mõjutada selle huvi säilimist pärast hagi esitamist, siis leiab Esimese Astme Kohus, et hageja 21. oktoobri 2002., 2. mai 2003., 9. juuli 2003., 17. detsembri 2003. ja 11. märtsi 2004. aasta märkused võimaldavad järeldada, et tema kohtulik saneerimine on käimas.
- 63 Lisaks kinnitas hageja oma märkustes ja kordas kohtuistungil, ilma et komisjon oleks sellele vastu vaieldnud, et tema tegevusvaldkond on jäänud hagi esitamisest saadik muutumatuks ja et ta võib endiselt teostada sellise tehingu, mille vaidlustatud otsus ühisturuga kokkusobimatuks kuulutas.
- 64 Seetõttu leiab Esimese Astme Kohus, et hagejal säilis piisav huvi käesolevat menetlust jätkata.

Komisjoni pädevus võtta vastu vaidlustatud otsus

- 65 Oma nõuete toetuseks esitab hageja sisuliselt kaks tühistamisväidet, mis käsitlevad asjaolu, et komisjonil puudus pädevus vaidlustatud otsust vastu võtta.

- 66 Esimeses väites, mis on jaotatud kaheks osaks, märgib hageja, et komisjonil ei olnud õigust vaidlustatud otsust vastu võtta, kuna koondumiskava ei olnud ühenduse seisukohast oluline ei menetluse algatamise kuupäeval (esimene osa) ega ka asjaolude olulise muutumise järel otsuse vastuvõtmise kuupäeval (teine osa).
- 67 Teises väites märgib hageja, et komisjonil ei olnud õigust vaidlustatud otsust vastu võtta, kuna teatist esitavad osalised olid ametlikult oma teatise tagasi võtnud ja teavitanud koondumisest loobumisest teatistes märgitud vormis.
- 68 Esimese Astme Kohus otsustab uurida kõigepealt seda teist väidet, mis käsitleb komisjoni pädevuse puudumist võtta vastu vaidlustatud otsus pärast teatise tagasivõtmist ja koondumisest loobumist teatistes märgitud vormis.

Poolte argumendid

- 69 Hageja, keda toetab Saksamaa valitsus, väidab, et komisjon ületas oma pädevust, võttes 28. juunil 2000 vastu vaidlustatud otsuse, kuigi 27. juunil 2000 olid teatist esitavad osalised ametlikult oma teatise tagasi võtnud ja komisjoni informeerinud, et nad ei soovi kavatsatud koondumist teatatud kujul läbi viia ja et kui nad kavatsesid tulevikus oma tegevused mõnes teises vormis ühendada, esitavad nad koondumiste valdkonnas kehtivatele seadustele vastavas vormis teatised.

- 70 Kuna komisjoni õigustas oma pädevust vaidlustatud otsuse põhjenduses 12 eelkõige asjaoluga, et teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta teade ei kujuta endast selle 4. oktoobri 1999. aasta ühinemislepingu, mille kohta nad teatise olid esitanud, ametlikku tagasivõtmist, siis väidab hageja, et see tõlgendus on kunstlik ja vastuolus nimetatud teate sõnastuse ratsionaalse tõlgendusega. Mis puudutab teatist esitavate osaliste pressiteateid, millele komisjon oma kostja vastuses viitab, toetamaks oma argumenti, et need osalised ei loobunud koondumiskavast teatatud kujul (vt eespool punktid 15, 16 ja 20), siis ei ole vaidlustatud otsuses mingit märget, et komisjon oleks neid oma hinnangus arvesse võtnud. Igal juhul ei ole need pressiteated mingil juhul vastuolus teatist esitavate osaliste 27. juunil 2000 komisjonile saadetud teadetega.
- 71 Lisaks, kuivõrd komisjon leiab, et koondumiskava oleks saanud tagasi võtta üksnes siis, kui osalised oleksid ametlikult ühinemislepingu lõpetanud, siis väidab hageja, et komisjon tegutses ebamõistlikult, ebaproportsionaalselt, vastuolus oma enda halduspraktikaga ja rikkus seega õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet (Euroopa Kohtu 12. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 344/85: Ferriere San Carlo v. komisjon, EKL 1987, lk 4435; 5. oktoobri 1988. aasta otsus kohtuasjas 129/87: Fingruth, EKL 1988, lk 6121, punktid 14–16, ja 14. novembri 1989. aasta otsus kohtuasjas 14/88: Itaalia v. komisjon, EKL 1989, lk 3677, punktid 28–31). Hageja leiab tegelikult, et pärast 27. juuni 2000. aasta teadet võisid osalised õiguspäraselt oodata, et komisjoni ei võta vastu teatatud koondumise põhiküsimust puuduvat otsust kooskõlas oma varasema praktikaga, mis on avalikuks tehtud umbes kahekümne muu juhtumi varal.
- 72 Komisjon väidab, et teatise lihtne tagasivõtmine ei ole piisav temalt määruse nr 4064/89 järgse pädevuse võtmiseks. Ta saab asja käsitlemise lõpetada üksnes siis, kui teatist esitavad osalised loobuvad ühtlasi oma koondumiskavast.
- 73 Nii määruse nr 4064/89 eesmärgist kui ka sõnastusest ja eelkõige selle põhjendustest 9 ja 17, artikli 2 lõikest 2, artiklist 4, artikli 7 lõigetest 1 ja 5, artikli 8 lõikest 4 ja artiklist 11 tuleneb, et komisjoni pädevus ei ole piiratud üksnes teatatud

koondumistega, sest teatis on vaid vahend, et kergendada komisjoni pädevuse teostamist, mis on komisjonil igal juhul olemas ja mis ei saa üksnes osaliste tahtest sõltuda (Esimese Astme Kohtu 24. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas T-3/93: Air France v. komisjon, EKL 1994, lk II-121, punkt 53). Seetõttu leiab komisjon, et kuna tema kontrolli all on kõik koondumised, sõltumata eelnenud teatisest, siis vastupidi ei saa koondumiskava osalised võtta komisjonilt pädevust, võttes tagasi oma teatise, välja arvatud siis, kui nad võtavad ühtlasi tagasi ka oma kava. Sellest vaatepunktist võib teatise tagasivõtmine teatist esitavatele osalistele kaasa tuua määruse nr 4064/89 artikli 14 alusel trahvi, välja arvatud siis, kui koondumiskavast loobutakse.

- 74 Käesolevas asjas on ilmne, et teatist esitavatel osalistel oli 28. juunil 2000 veel lootust, et kavandatud koondumine võib toimuda. See tuleneb selgelt eelnenud päeval avaldatud pressiteadetest (vt eespool punktid 15 ja 16). Sellega seoses rõhutab komisjon, et kui tõesti oleks vastu võetud selline oluline otsus nagu koondumiskavast loobumine, oleksid osalised tingimata ka seda teatanud. Nende 27. juuni 2000. aasta teade ei olnud seega siiras ning seda ei saa täiesti usutavaks pidada, eriti kui teatist esitavad osalised avaldasid Ameerika järelevalveasutustele alles 13. juuli 2000. aastal oma kavatsuse loobuda koondumiskavast (vt eespool punkt 20). Komisjon järeldab sellest, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel oli koondumiskava endiselt päevakorras.
- 75 Mis puudutab aga komisjoni varasemat halduspraktikat, siis täpsustab ta, et kõigis hageja viidatud juhtumites lõpetati koondumine enne komisjoni menetluse lõpetamist. Komisjon ei lugenud üheski neist asjadest piisavaks teatise lihtsat tagasivõtmist. Ta oli vastupidi kahes asjas nõudnud selliste tõendite esitamist, mida osalised omal algatusel ei olnud esitanud, mis kinnitaksid, et koondumisest on tõepoolest loobutud. Käesolevas asjas ei esitanud osalised aga mingeid dokumente või muid tõendeid, mis võiks toetada nende kinnitust, et neil ei olnud enam kavatsust oma koondumiskava lõpule viia.

- 76 Igal juhul lükkab komisjon tagasi idee, et õiguspärane ootus võiks tekkida tema enda halduspraktikast, mis koosneb üksikotsustest. Tema sõnul peab selline ootus tuginema üldise kehtivusega teatisele. Ta leiab samuti, et terve mõistus ütleb, et tema poolt mitmes varasemas otsuses järgitud praktikast kõrvalekaldumine ei kujuta endast sellisena ebamõistlikku või ebaproportsionaalset käitumist.
- 77 Vasturepliigis märgib komisjon lõpuks, et eespool punktis 71 viidatud kohtuotsused *Ferriere San Carlo v. komisjon ja Fingruth* ei oma käesolevas asjas tähtsust. Nendes kahes kohtuotsuses tuvastati, et ühenduse õiguses on lünk, mille ühenduse institutsioon oli täitnud väljakujunenud halduspraktikaga. Käesolevas asjas ei ole aga määruses nr 4064/89 mingit lünka ja hageja viitab tegelikult väidetavale õiguspärasele ootusele, et komisjon ei kasuta selle määrusega talle antud pädevust.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 78 Kõigepealt tuleb kindlaks määrata eespool punktis 13 viidatud 27. juuni 2000. aasta kirja ulatus; kirja kohaselt võtsid teatist esitavad osalised ametlikult tagasi nende 11. jaanuari 2000. aasta teatise ja avaldasid komisjonile, et neil „ei ole enam kavatsust viia ellu koondumiskava teatises esitatud vormis”.
- 79 Nagu ilmneb selle kirja sõnastusest, ja vastupidi hageja väidetele käesoleva hagi raames, ei puudutanud see teade põhimõttelist loobumist WorldComi ja Sprinti vahelise koondumiskava ideest, vaid üksnes koondumisest loobumist „teatises esitatud vormis”. Võimalus „tulevikus [...] mõnes teises vormis” koondumine teostada on samas kirjas lisaks otseselt ette nähtud, tõi küll oletuslikus vormis

„[i]nsofar as” — „[j]uhul kui”). Sprinti pressiteade ning WorldComi pressiesindaja avaldused samal päeval, mida tsiteeritakse eespool vastavalt punktides 15 ja 16, kinnitavad samuti, et teatist esitavatel osalistel oli sellel kuupäeval veel teatud lootus ühendada oma tegevus mõnes teises vormis, vaatamata DoJ ja komisjoni vastuseisule nende kavale. Tegelikult teatasid need ettevõtjad avalikult alles 13. juuli 2000. aasta pressiteates, millele on viidatud eespool punktis 40, et nad loobuvad lõplikult oma koondumiskavast.

80 Käesoleva väitega esitatud küsimus seisneb seega selles, kas käesoleva juhtumi asjaoludel oli komisjonil pädevus võtta määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 3 alusel vastu otsus, milles „teatatud koondumine” kuulutati ühisturuga kokkusobimatuks, kuigi teatist esitavad osalised, kes ei olnud küll ametlikult oma koondumiskavast loobunud, olid ametlikult teatanud, et nad võtavad tagasi oma teatise ja et nad ei kavatsenud enam koondumiskava teatises esitatud vormis ellu viia, jättes endale siiski võimaluse oma tegevus tulevikus mõnes teises vormis ühendada.

81 Sellega seoses tuleb algusest peale rõhutada, et teatises esitatud vormis koondumiskava oli see, mida WorldComi ja Sprinti 4. oktoobril 1999 allkirjastatud kokkulepe ja ühinemiskava konkreetselt silmas pidasid ja kirjeldasid, välistades igasuguse koondumise, mida osalised võisid teoreetiliselt ette näha.

82 Arvestades teatises sellele kavale antud konkreetset vormi, siis ei saa teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta avaldust, mis oli allkirjastatud neid osalisi komisjonis nõuetekohaselt esindama volitatud advokaatide poolt, tõlgendada kui väljendust ühinemiskokkuleppe ja -kava kehtetusest selles vormis, nagu need sõlmiti ja määruse nr 4064/89 artikli 4 alusel teatati.

- 83 Neil asjaoludel leiab Esimese Astme Kohus, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 12 tehtud komisjoni eristus teatise tagasivõtmise ja 4. oktoobril 1999 allkirjastatud ühinemiskokkuleppe tagasivõtmise vahel on ülemäära formaalne ja isegi kunstlik.
- 84 Ühest küljest ei võta see eristus arvesse asjaolu, et teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta kiri ei puudutanud üksnes teatise tagasivõtmist, vaid ka loobumist „teatise esitatud vormis” ja seega 4. oktoobri 1999. aasta ühinemiskokkuleppes esitatud vormis koondumiskava elluviimisest.
- 85 Teisest küljest ei võta see eristus arvesse sellise loobumise ulatust, mis mõjutab tingimata ühinemiskokkuleppe tõhusust, kui mitte lausa selle olemasolu. Sellega seoses ei tulene komisjoni järeldus, mille kohaselt teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta kiri „ei kujuta endast ühinemiskokkuleppe ametlikku tagasivõtmist”, loogiliselt teatist esitavate osaliste kinnitusest, et neil „ei ol[nud] enam kavatsust viia ellu” nimetatud kokkulepet.
- 86 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 12 komisjoni viidatud asjaolu, et teatist esitavad osalised jätsid endale võimaluse oma tegevus tulevikus mõnes teises vormis ühendada, ei oma tähtsust, et hinnata, kas vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval oli olemas ühinemiskokkulepe õiges ja nõuetekohases vormis, mida need osalised võisid jõustada ja mida komisjoni järelevalve võis käsitleda.
- 87 See asjaolu aga pigem nõrgendab kui tugevdab komisjoni argumenti, kuna sellest ilmneb, et teatist esitavad osalised leidsid, et on vaja vastu võtta uus ühinemisotsus, et tulevikus võimaluse korral kavandatud koondumine läbi viia.

- 88 Komisjon heitis oma vastuses teatist esitavatele osalistele ette seda, et nende 27. juuni 2000. aasta teade „ei olnud siiras”, nii et seda ei saa „täiesti usutavaks pidada”.
- 89 Niivõrd, kui võrd komisjon heidab teatist esitavatele osalistele ette, et nad ei loobunud sellel kuupäeval lõplikult oma koondumiskavast, on tema argument küll põhjendatud (vt eespool punkt 79), ent siiski ainetu. Tegelikult ei piisa sellest, et kaks ettevõtjat kavatsevad ühineda (või jätkavad sellise ühinemise kavandamist), et nende vahel esineks (või püsiks) *ipso facto* koondumiskokkulepe õiges ja nõuetekohases vormis määruse nr 4064/89 tähenduses. Komisjoni pädevus ei saa tugineda üksnes osaliste subjektiivsetele kavatsustele. Selle määruse artiklis 4 on täpsustatud, et see pädevus sõltub koondumist käsitleva „kokkuleppe sõlmimis[est]”. Kuna komisjon ei ole määruse nr 4064/89 alusel pädev otsust vastu võtma enne sellise kokkuleppe sõlmimist, ei ole tal ka pädevust pärast selle kokkuleppe lõpetamist, isegi kui puudutatud ettevõtjad jätkavad oma läbirääkimisi, et sõlmida kokkulepe „mõnes teises vormis”.
- 90 Kui võrd komisjon heidab teatist esitavatele osalistele täpsemalt ette seda, et need hoidsid salaja oma 4. oktoobri 1999. aasta ühinemiskokkuleppe jõus, vaatamata 27. juuni 2000. aasta ametlikule teadaandele, siis tuleb sedastada, et tema argument, mis võiks olla sisult põhjendatud, ei tugine siiski üheleegi tõendile, mis võiks seda õiguslikult piisavalt kinnitada. Eelkõige ei kinnita eespool viidatud 27. juuni 2000. aasta Sprinti pressiteade või WorldComi pressiesindaja avaldused seda asjaolu, isegi kui komisjon oleks võinud arvesse võtta neid dokumente, millele vaidlustatud otsuses ei viidata.
- 91 Eelnevast tuleneb, et arvestades teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta kirja, mida on eespool punktis 80 kokku võetud ja punktides 82–86 tõlgendatud, oleks komisjon pidanud tuvastama, et ta ei olnud enam pädev määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 3 tähenduses otsust vastu võtma, millega „teatatud koondumine” kuulutatakse kokkusobimatuks ühisturuga, kuna puudus sama määruse artikli 4 tähenduses koondumiskokkulepe.

- 92 Ükski teine käesoleva hagi raames komisjoni esitatud argumentidest ei saa seda hinnangut kahtluse alla seada.
- 93 On tõsi, nagu komisjon on õigustatult väitnud viitega eespool punktis 73 viidatud kohtuotsuse *Air France v. komisjon* punktile 53, et komisjoni pädevus ei ole piiratud üksnes teatatud koondumistega, sest teatis on vaid vahend, et kergendada komisjoni pädevuse teostamist, mis on komisjonil igal juhul olemas ja mis ei saa üksnes osaliste tahtest sõltuda.
- 94 Sellega seoses tuleb tagasi lükata Saksamaa valitsuse argument, mille kohaselt määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 3 järgse otsuse koondumise kokkusobimatuses ühisturuga saab vastu võtta üksnes siis, kui koondumine, oletuslikult teatamata, on juba ellu viidud ja kui sama määruse artikli 8 lõike 4 järgsed lahutamismeetmed on vajalikud. Selline tõlgendamine on vastuolus määruse nr 4064/89 ja eelkõige selle artikli 14 lõike 2 punkti c eesmärgi ja ka sõnastusega.
- 95 Siiski on komisjonil kohustus oma uurimise käigus arvesse võtta olemasolevat õiguslikku ja faktilist konteksti ja eelkõige tugineda koondumist läbi viiva teatamata kokkuleppe konkreetsetele sätetele (vt analoogia alusel seoses komisjoni poolt omal algatusel sellise konkurentsi piirava kokkuleppe uurimisega, millest ei olnud teatatud, Esimese Astme Kohtu 5. aprilli 2001. aasta otsus kohtuasjas T-16/98: *Wirtschaftsvereinigung Stahl jt v. komisjon*, EKL 2001, lk II-1217, punktid 32 ja 33).
- 96 Seega, kuigi on tõsi, et koondumiskokkuleppe osalised ei saa oma teatist tagasi võttes võtta komisjonilt pädevust, on siiski vaja, et komisjon oma pädevust teostades võtab seisukoha esialgselt teatatud vormis tegelikult esineva koondumise kohta, mitte aga pärast teatise tagasivõtmist ja esialgses vormis kavandatud koondumisest loobumist osaliste ebamääraste kavatsuste kohta ühendada oma tegevused tulevikus mõnes teises vormis, nagu käesolevas asjas esines.

- 97 Lisaks ei saa komisjon toetada oma hinnangut sellise kokkuleppe sätetele, mille elluviimisest on osalised ametlikult loobunud, ilma et ta teeks kaalutusvigu, mis võivad oluliselt mõjutada tema hinnangut tegelikult käsitletavale koondumisele.
- 98 Käesolevas asjas tähendas teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta teade komisjonile vähemalt seda, et need osalised kavatsesid teha teatatud ühinemiskokkuleppesse mõningaid muudatusi enne, kui kavandatud koondumine võiks tulevikus toimuda „mõnes teises vormis”, ja et see kokkulepe ei väljendanud seega enam nende ühist tahet. Sellest tuleneb, et teatatud kokkuleppe sätete hindamine vaidlustatud otsuses ei võtnud tingimata arvesse teatist esitavate osaliste tulevikus võimalikult kavandatava uue koondumise ulatust.
- 99 Sellisel eksimusel võis olla aga oluline mõju vaidlustatud otsuses komisjoni teostatud hinnangule koondumise kohta. Isegi kui komisjon võttis arvesse asjaomaste osaliste kavandatud teises vormis koondumise tegelikku ulatust, ei ole välistatud, et tema hinnang oleks olnud erinev ja et ta oleks leidnud, et see koondumine ei ole kokkusobimatu ühisturuga (vt analoogia alusel eespool punktis 95 viidatud kohtuotsus *Wirtschaftsvereinigung Stahl jt v. komisjon*, punkt 45).
- 100 Selles kontekstis tuleb ka märkida, et kaalutusvead, mida komisjon tegi, toimides nii, nagu ta käesolevas asjas toimis, olid kergelt välditavad. Eelkõige ei kohustanud ükski tähtaeg komisjoni kiirustades vastu võtma niivõrd söakat otsust nagu käesolevas asjas.

- 101 Nagu ilmneb vaidlustatud otsuse 11. põhjendusest, leidis komisjon, et viimane päev selle otsuse vastuvõtmiseks oli kolmapäev, 12. juuli 2000 ja et pärast seda oleks koondumine loetud ühisturuga kokkusobivaks määruse nr 4064/89 artikli 10 lõike 6 alusel. Kostja vastuses märkis komisjon ühtlasi, et komisjon tuleb kolleegiumina kokku kord nädalas, üldiselt kolmapäeviti; et määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 3 alusel tehtavad otsused võetakse peaaegu süstemaatiliselt vastu suulisel menetlusel suurema läbipaistvuse tagamiseks; ja et reeglina esitatakse selliste otsuste projekt üle-eelmisel koosolekul enne määruse nr 4064/89 artikli 10 lõikes 3 esitatud tähtaja möödumist, et kolleegium saaks välja kuulutada muudetud teksti, kui liikmete enamus ei oleks esialgse versiooniga nõus.
- 102 Seega, kui komisjonil olid kahtlused teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta teate ulatuse või siiruse kohta, oli komisjonil aega 28. juuni 2000. aasta koosolekul lükata ametliku otsuse vastuvõtmine edasi kolmapäevale, 5. või kolmapäevale, 12. juulile 2000 ja pöörduda vahepealsel ajal teatist esitavate osaliste poole teabenõudega määruse nr 4064/89 artikli 11 lõike 1 alusel või vajaduse korral sama sätte lõike 5 alusel otsusega.
- 103 Lisaks peatatakse määruse nr 4064/89 artikli 10 lõike 4 kohaselt sama artikli lõikes 3 sätestatud neljakuune tähtaeg artikli 8 lõike 3 järgse ühisturuga kokkusobimatuks kuulutamise otsuse vastuvõtmiseks erandkorras juhul, kui asjaolude tõttu, mille eest vastutab üks koondumisega seotud ettevõtjatest, on komisjon pidanud taotlema teavet artiklile 11 vastava otsusega. Nende asjaolude hulka kuuluvad eelkõige kohaldamismääruse artikli 9 lõike 1 punktide a ja d kohaselt juhtumid, kui teatist esitav osaline ei ole esitanud komisjoni määratud tähtaja jooksul tema poolt määruse nr 4064/89 artikli 11 lõike 1 alusel nõutud andmeid ja kui teatist esitavad osalised ei ole komisjonile teatanud teatises sisalduvate asjaolude olulistest muudatustest.

- 104 Seega, kui komisjon leidis, et tal ei ole piisavalt andmeid menetluse lõpetamiseks, arvestades teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta teadet, oli ta käesolevas asjas võimeline formaalsete tõendite abil kindlaks määrama, kas ühinemiskokkulepe oli ka tegelikult tagasi võetud või sellest loobunud, nagu ta seda enda sõnul on varem vähemalt kahe koondumise korral teinud (vt allpool punkt 111).
- 105 Ka ei saa komisjon viidata vajadusele ära hoida teatist esitavate osaliste 27. juuni 2000. aasta teate võimalikku kuritarvitamist või ärakasutamist.
- 106 Eelkõige ei olnud põhjust karta, et teatist esitavad osalised eiraksid tahtlikult määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 keeldu ja jätkaksid pärast teatise tagasivõtmist oma koondumiskava elluviimist, olgu siis teatatud vormis või mõnes muus vormis. Nagu hageja ja Saksamaa valitsus märgivad, oleks teatist esitavad osalised saanud nii toimida üksnes riskides sellega, et neile määrataks määruse nr 4064/89 artikli 14 lõike 2 punktis b märgitud trahvid, mis võivad ulatuda kuni 10%-ni aastakäibest. Need trahvid on sama hoiatava mõjuga kui need, mis määratakse määruse artikli 14 lõike 2 punkti c alusel, kui ettevõtjad viivad ellu artikli 8 lõike 3 alusel ühisturuga kokkusobimatuks kuulutatud koondumise.
- 107 Arvestades kõike eelnevat, tuleb järeldada, et komisjon ületas talle määruse nr 4064/89 alusel antud pädevuse piire, kui ta võttis vastu vaidlustatud otsuse samal ajal, kui teatist esitavad osalised olid ametlikult oma teatise tagasi võtnud ja komisjoni teavitanud koondumisest loobumisest teatises märgitud vormis.

- 108 Isegi kui komisjon oli pädev vaidlustatud otsust vastu võtma, nagu ta väidab eristuse põhjal, mille ta tegi teatise tagasivõtmise ja ühinemiskokkuleppe tagasivõtmise vahel, tuleb siiski sedastada, et nii käitudes kaldus komisjon ootamatult kõrvale oma väljakujunenud ja avalikustatud halduspraktikast. Sellega seoses toob hageja esile üle kahekümne juhtumi, milles komisjon jättis mulje, et koondumist puudutava juhtumi menetluse lõpetamiseks ilma sisulist otsust tegemata piisas lihtsast teatise tagasivõtmisest huvitatud isikute poolt.
- 109 Arvestades seega komisjoni teatise, mille pealkiri on „Koondumisteate tagasivõtmine” ja mille hulgas on ainsad avaldatud dokumendid juhtumites nr IV/M.608, Ericsson/Ascom (EÜT 1995, C 292, lk 8) ja nr IV/M.680, Kvaerner/Amec (EÜT 1996, C 8, lk 4), siis näib, et see institutsioon otsustas otsust vastu võtmata lõpetada menetluse samal päeval, kui teatist esitavad osalised olid talle teada andnud, et nad olid „peatanud oma teatatud koondumiskava elluviimise” ja „seega otsustanud oma teatise tagasi võtta”.
- 110 Suure hulga teiste juhtumite puhul (nr IV/M.208, Scott/Mölnlycke; nr IV/M.238, Siemens/Philips Kabel; nr IV/M.388, Unilever France/Ortiz Miko; nr IV/M.418, Tractebel/Distrigaz; nr IV/M.494, Colonia/Lefac/KMK-CCI; nr IV/M.562, Swissair/Sabena; nr IV/M.592, RWE-DEA/Enichem Augusta; nr IV/M.805, Telecom-2; nr IV/M.852, BASF/Shell; nr IV/M.888, Metallgesellschaft/AG; nr IV/M.892, Hochtief/Deutsche Bank/Holzmann; nr IV/M.905, Schweizer Rück/SAFR; nr IV/M.948, Watt AG; nr IV/M.974, Bertelsmann/Burda-Host; nr IV/M.1010, Artémis/Worms & Cie; nr IV/M.1047, Wienerberger/Cremer & Breuer (EÜT 1998, C 93, lk 23); nr IV/M.1246, LHZ/Carl Zeiss (EÜT 1998, C 384, lk 9); nr IV/M.1277, BLG Container/Maersk/Sea-Land Service (EÜT 1998, C 290, lk 12); nr IV/M.1321, Verbund/Kelag/Porr/OMV Proterra/Siemens/KRV (EÜT 1998, C 382, lk 3); nr IV/M.1431, Ahlström/Kvaerner (EÜT 1999, C 263, lk 3); nr IV/M.1447, Deutsche Post/Trans-o-flex (EÜT 1999, C 130, lk 9); nr IV/M.1609, Elf/Saga; nr IV/M.1703, Phelps Dodge/Asarco (EÜT 1999, C 313, lk 7); COMP/M.2117, Aker Maritime/Kvaerner (EÜT 2001, C 9, lk 5) ja COMP/M.1829, HMTF Nabisco Group Holdings/Burlington Biscuits/United Biscuits) piirdus EÜT-s avaldatud teatis ja/või pressi-

teade menetluse lõpetamise kohta märkega, et „teatist esitavad osalised teavitasid komisjoni, et nad võtavad oma teatise tagasi”, viitamata koondumiskava või -kokkuleppe enda saatusele. Sõnastades asjaomased avalikud dokumendid sel moel, andis komisjon tingimata huvitatud ringkondadele alust arvata, et teatise tagasivõtmine tähendas komisjoni jaoks praktikas koondumiskavast loobumist, isegi kui tegelik halduspraktika võis olla erinev.

- 111 Sellega seoses viitas komisjon oma kostja vastuses kahele juhtumile (nr IV/1328, KLM/Martinair (EÜT 1999, C 162, lk 7) ja nr IV/M.1412, Hutchison Whampoa/RMPM/ECT (EÜT 1999, C 256, lk 5)), milles tema sõnul osalised ei olnud omal algatusel esitanud tõendeid oma koondumiskavast loobumise kohta ja tema oli nõudnud selliste tõendite esitamist enne menetluse lõpetamist. Siiski ei tule EÜT-s või pressiteadete kaudu nende juhtumite kohta avalikuks tehtud asjaoludest välja, et komisjon oleks sellist nõudmist esitanud. Igal juhul ei selgita komisjon, miks ta käesolevas asjas samal viisil ei toiminud, selle asemel et võtta teatise vastuvõtmisele järgnenud päeval kiirustades vastu negatiivne otsus.

- 112 Neil asjaoludel oli teatist esitavatel osalistel õiguspärane ootus, et nende 27. juuni 2000. aasta teade on piisav menetluse lõpetamiseks kooskõlas komisjoni varasema halduspraktikaga, mis oli avalikuks tehtud, ja komisjoni esitatud vastupidiste juhiste puudumisel. Vastupidi komisjoni väitele kinnitab Euroopa Kohtu praktika, et lihtne halduspraktika või tunnustamine, mis ei ole vastuolus kehtivate õigusnormidega ja millega ei kaasne kaalutusõiguse teostamist, võib tekitada huvitatud isikute õiguspärase ootuse, ilma et see peaks tingimata tuginema üldise kehtivusega teatisele (Euroopa Kohtu 1. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 84/85: Ühendkuningriik *v.* komisjon, EKL 1987, lk 3765; eespool punktis 71 viidatud kohtuotsused Ferriere San Carlo *v.* komisjon ja Fingruth; Euroopa Kohtu presidendi 10. juuni 1988. aasta määrus kohtuasjas C-152/88 R: Sofrimport *v.* komisjon, EKL 1988, lk 2931).

- 113 Esimese Astme Kohus leiab seetõttu, et komisjon on vähemalt rikkunud teatist esitavate osaliste õiguspärasest ootust, kui ta võttis vaidlustatud otsuse vastu neid eelnevalt hoiatamata, et nende teade ei rahuldanud komisjoni ja et komisjonil oli kavatsus vastu võtta määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 3 järgne otsus, kui need osalised ei edasta komisjonile kohe ametlikku tõendit ühinemiskokkuleppe tagasivõtmise kohta.
- 114 Eelnevast tuleneb, et teine väide on põhjendatud. Seega tuleb vaidlustatud otsus vastavalt hageja nõuetele tühistada, ilma et oleks vaja seisukohta võtta hageja teiste väidete või argumentide kohta, mille ta oma hagi toetuseks esitas.

Kohtukulud

- 115 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt hageja nõudele komisjoni kanda.
- 116 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 28. juuni 2000. aasta otsus 2003/790/EÜ, millega teatud koondumine tunnistati kokkusobimatuks ühisturu ja EMP lepinguga (juhtum COMP/M.1741 — MCI WorldCom/Sprint).**
- 2. Jätta komisjoni kanda tema enda kohtukulud ja mõista temalt välja ka MCI, Inc.-i kohtukulud.**
- 3. Jätta Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.**

Pirrung

Meij

Forwood

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 28. septembril 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

H. Jung

J. Pirrung